

Tjädervägen

Bakgrund

I början av 1960-talet projekterades Tjädervägen i sydvästra Mosstorp. Den nya bebyggelsen fick en helt annan karaktär än övriga stadsdelen och blev en del av det moderna Lidingö. Här uppfördes villor som i stort representerade en mer burgen och exklusiv villabebyggelse än det övriga Mosstorp. Bland byggherrarna fanns exempelvis advokater, direktörer och högre ingenjörer.

Villorna byggdes mellan åren 1961 och 1968 och de flesta är arkitektritade. Ett par villor är producerade vid typhusfabriker, men tillhör då det mer exklusiva utbud som också fanns och som anpassades efter beställarens önskemål.

Beskrivning av området

Kulturmiljön omfattar cirka 20 villor från 1960-talet kring Tjädervägen i kvarteren Morkullan, Rapphönan och Ripan. Gatan löper till stor del uppe på ett bergskrön med markerade sluttningar. Flera av villorna är souterrängvillor som anpassats till nivåskillnaderna i terrängen på bergskrön och sluttningar.

Överhuvudtaget präglas flertalet villor av en god terränganpassning trots att husvolymen kan vara stor. Flertalet ligger med ena långsidan mot gatan och har inbyggt garage. Kulturmiljön får en särskild karaktär genom villornas variation i uttryck men ändå med likartade volymer och material.

Beskrivning av bebyggelsen

Kvarteret Ripan på gatans nordöstra sida har flera exempel på arkitektritade villor, samtliga i rött fasadtegel. Villorna har längsgående fönsterband och stora fönsterpartier som optimerar ljusinsläppet.

Fastigheten Ripan 14.

Fastigheten Ripan 13.

Fastigheten Ripan 22.

Morkullan 7 är den mest elegant utformade av de villor i ljus mexisten som finns i kvarteret Morkullan och Rapphönan. Här kontrasteras bröstningar, entréparti och garageportar i mörkt trä mot den ljusa fasaden.

Lidingös kanske främsta exempel på mer exklusivt utformade sena 1960-talsvillor i ljus kalksandsten, mexisten, är de fåtal villor som ligger i kvarteren Morkullan och Rapphönan. På bilden fastigheten Morkullan 8 på Tjädervägen 24.

På bilden fastigheten Rapphöna 1 på Tjädervägen 26.

I området i övrigt dominerar annars ljusare trä till entrédörrar, portar och sidoljus. Långa smala horisontella fönsterband bryts av mot stora fönsterpartier. Användningen av ädelträ såsom ibland teak till fönsterpartier och kopparplåt till takfot och taklister är utmärkande för hela villaområdet. Stor omsorg och noggrannhet har visats både helhet och fasaddetaljer i utformning av byggnaderna, inte minst användningen av äkta material, vilket gäller det stora flertalet villor i området.

Endast några få villor har genomgått förändringar på senare år. 1960-talsbebyggelsen vid Tjädervägen är idag exteriört ovanligt intakt.

Helhetsintrycket av 1960-tal präglas i hög grad även av de uppvuxna trädgårdstomterna, ofta med en kvarvarande karaktär av strikt 1960-tal, men idag betydligt mer uppmjukad. Gräsytor, berberis, tujor och formklippta buskar blandas

med rhododendron, syrener, rosor och andra blommande buskar, samt planteringar och ofta låga lövträd i förgårdarna framför husen. Låga stödmurar i tuktad sten eller formgjuten betong avgränsar tomterna liksom låga trästaket och klippta häckar.

Sammanfattande värdering

Tjädevägen utgör en särskilt värdefull kulturmiljö som exempel på ett mer burget och exklusivt svenskt villabyggande från 1960-talet. Här dominerar arkitektritade villor av Lidingös mest välrenommerade arkitekter.

Villamiljön representerar en 1960-talsmodernism som fortfarande är mycket välbevarad såväl som helhet som i de enskilda villorna. Tjädevägen är en konsekvent och elegant genomförd svensk villaarkitektur med hög kvalitet i helhet, delar och detaljer.

Kulturmiljön innefattas av den stora kulturhistoriskt värdefulla miljön Mosstorp i "Lidingö - Kulturhistoriska miljöer" (1990).

Karaktärsdrag

- Välbevarad sammanhållen villamiljö med fristående villor från 1960-talet med ovanligt intakta exteriörer och påkostade material.
- God landskapsanpassning till bergskränen med markerade sluttningar, även för villor med stora husvolymmer.
- Rött fasadtegel samt ett fåtal fasader i ljus mexisten.
- Entrédörrar, portar med sidoljus och fönsterpartier i ädelträ.
- Horisontella fönsterband och stora vertikala fönsterpartier.
- Kopparplåt på takfot och taklister.
- Flacka och platta tak belagda med främst skiffer och papp.
- Uppvuxna trädgårdstomter med stark 1960-talsprägel i form av planteringar och låga lövträd på förgårdarna, låga murar och stödmurar i tuktad sten samt trästaket och klippta häckar.

Råd och rekommendationer

Syftet med råd och rekommendationer är att de ska ge inspiration och vägledning kring hur fastighetsägare kan tänka kring förvaltningen av sin fastighet för att de värden som karaktäriserar området ska bevaras. De är också ett stöd vid handläggning av bygglovs- och planärenden för staden. De råd och rekommendationer som ges är inte juridiskt bindande.

Förutom vad som anges i Lidingös kulturmiljöprogram Del 1 gällande vård och underhåll av byggnader ges följande råd:

- Byggnadernas ursprungliga arkitektoniska uttryck och volymer bör bevaras och vara vägledande vid underhållsarbeten, tidstypiska material och

byggnadsdetaljer bör bevaras och i första hand renoveras med väl anpassade material och metoder.

- Ursprungliga delar och detaljer som fasader i rött tegel och ljus mexisten, kopparplåt på takfot och taklister, flacka och platta tak belagda med skiffer alt. papp bör bevaras.
- Ursprungliga entrédörrar med sidoljus och fönster i ädelträ placerade i horisontala fönsterband bevaras och underhålls med väl anpassade material och metoder.
- Garage med fasader i tegel och garageportar i mörkt trä bör bevaras.
- Uppvuxna villatomter med stark 1960-talsprägel i form av planteringar och låga lövträd på förgårdar, låga murar och stödmurar i tuktad sten samt trästaket och klippta häckar bör bevaras. Äldre träd bör inte fällas om det inte är nödvändigt av naturvårdsskäl. Ev träd som måste tas ned bör ersättas.
- Stora markarbeten i form av sprängning, fyllning och schaktning bör i möjligaste mån undvikas.